

БЕЛЕШКЕ ИЗ ЖИВОТА ЈАНКА ВЕСЕЛИНОВИЋА ОД ДРАГУТИНА Ћ. ТУФЕГЦИЋА*

У раду су приложене четири крајке белешке из живота Јанка Веселиновића које је написао свештеник и књижевник Драгутин Ћ. Туфегџић (1881–1960): „Из Јанковог дејинства”, „Јанков последњи Божић”, „Јанкова галантерија” и „Јанкови последњи часови живота”. Пошто је Драгутин Туфегџић био ожењен Јанковом ћерком Персидом (1884–1954), његови записи, иако писани са знајне временске дистанце, могу се сматрати аутентичним сведочанствима. Белешке су похрањене у збирци Поклона и ојкућа у Међуопштинском историјском архиву у Шајцу.

Драгутин Ћ. Туфегџић учитељ, свештеник и књижевник био је зет Јанка Веселиновића. Рођен је у мачванском селу Штитару 1881. године где је, према усменом исказу његовог унука Драгомира (1933–2005), на крштењу добио то име, али је током школовања погрешно уписан под именом Драгутин, па да би „помирио” та два различита имена, једно крштено, друго настало бирократском грешком, своје књижевне радове потписивао са „Драг. Туфегџић” или „Драг. Ћ. Туфегџић”. Пошто је завршио Шабачку гимназију (1897) – као Драгомир – и Учитељску школу у Алексинцу (1900), исте године посветио се учитељском позиву. Учитељевао је селима шабачког краја: Прњавору, Петковици, Свилеуви и Бановом Пољу. Годину дана после смрти Јанка Веселиновића, дакле 1906. године, оженио се Јанковом ћерком Персидом. За ђакона је рукоположен у јулу 1908. и постављен је за капелана остарелом Милошу Веселиновићу, Јанковом оцу и супругином деди, у бадовиначкој парохији у којој је служио до 1936. године. Поред свештеничке службе, обављао је дужност вероучитеља у основној школи у Бадовинцима. У црквеном суду Шабачке епархије био је архијерејски намесник 1926. године и заменик архијерејског намесника 1933. године. Током 1931. обишао је света места у Палестини и постао поклоник (хаџија). У цркви Св. Марка у Београду

---

* Рад је настао као резултат рада на пројекту *Европа и Срби (1804–1918): Подстицаји и искушења европске модерне* које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Евиденциони број пројекта 177031

служио је од 1936. до 1954. године, када је пензионисан. Старешина те цркве био је од 1941. године, а за почасног председника Београдске црквене општине именован је маја 1943. године. Преминуо је 11. децембра 1960. године у Београду, а опело је обавио патријарх Герман.¹

Поп Драго, како су га савременици у Мачви звали и познавали, био је плодан писац, сарадник „Православља”, „Гласа цркве”, „Венца”, „Босанске виле”, „Кола”, „Нове искре” и других часописа. Једно време уређивао је „Глас цркве”, гласило Шабачке епархије. Осим тога, објавио је једну брошуру, две новеле и једну збирку приповедака.² Одликован је напрсним крстом, Орденом Св. Саве и сребрном медаљом Црвеног крста.

Драгутин Туфегџић са супругом Персидом (10. септембар 1884–9. април 1954) имао је синове Јанка (1907–1945), Ђорђа (1908–1972) свештеника, Михаила (1911–1945), пешадијског капетана и ћерку Роксанду (1918–1991).³ Јанко Д. Туфегџић који је име добио по чувеном деди био је песник, новинар, прозни писац, иако предратни левичар, за време рата био је припадник Равногорског покрета. Траг му се изгубио на крају Другог светског рата.⁴

Туфегџићи су, пошто је Персида била једино дете Јанка Веселиновића, наследили Јанкову библиотеку, рукописе, али и бригу о очувању његовог наслеђа. Драгутин Туфегџић је у часопису „Венац” 1913. године објавио две цртице из Веселиновићевог живота *Јанко и ојерајтор* и *Јанко и маревени лекар*. У уводу је написао: „Велики људи нису само по великим делима, већ су велики свугде: и у обичном животу, и по својој речи баченој овде, и по својој шали изведеној онде. Зато се о њима увек памте разноврсне епизоде и анегдоте, које сведоче о величини њихове душе. Међу такве знамените појаве у историји књижевности наше не-

¹ Мирко Р. Павловић, *Пројтојереј-сѣаврофор хаџи Драгџуџин Туфегџић. ѿарох београдски*, Гласник-Службени лист СПЦ, XLII (1961), бр. 3–4, 110; *Сѣоменица Шабачке џимназије 1837–1837*, Шабац, 1938, 308; Р. Ј. Поповић, *Основна школа у Бадовинцима 1843–1998*, Бадовинци 1998, 31–32.

² *О социјализму*: књижица за народ, Шабац, Прва електрична штампарија Св. Градничког 1912, 34. стр; *Бег Милијин дом: ѿриповейџка из сеоског живоџа* / Драг. Ђ. Туфегџић – Београд, Т. Јовановић и Вујић, 1924 (Вуковар: Нова доба) – 55 стр; 20 стр; *Причања једног ѿројте* / Х. Драг. Ђ. Туфегџић. – Београд: Тома Јовановић и Вујић, 1932 (Вуковар: „Ново Доба”). – 73 стр.; илустр.; 21 стр; *Под црквеном лиџом: (гесетџић прича)* / Драг. Ђ. Туфегџић. – Београд: Књијарница Томе Јовановића и Вујића, 1935. – 99 стр.; 21 стр.

³ Подаци преузети са породичне гробнице Туфегџића на Новом гробљу у Београду, парцела 30.

⁴ Јанко Туфегџић је приредио: *Одабране ѿриповейџке Јанка Веселиновића*, Београд: Издавачка књијарница Геца Кон А. Д, 1938. X, 236. и *Јанко Веселиновић у ѿисмима*, Српски књијевни гласник, Нова серија, књ. 48 (1936), 345–348. Видети: *Библиографџа Јанка Веселиновића*, приредиле Марија Богдановић, Горана Стевановић, Библиотека „Јанко Веселиновић”, Богатић 2012.

сумњиво је већ убројан и Јанко Веселиновић. О њему постоје запамћене али још незабележене многе анегдоте, које скупа казују једно: да је он био велики свугде. Прикупљање и бележење оваквих епизода из живота, свакако, нити је ствар без вредности ни безначајна, и тај посао имао би за последицу један цео низ лепих ствари, које би сачувале у онаквој свежини Јанков дух, какав је његов дух у истини био. Забележене и овом приликом предате јавности епизоде и анегдоте о Јанку несумњиво су аутентичне, јер су записане из најнепосредније руке: ја сам их све чуо од своје супруге, Јанкове кћери, која је била стално уз оца за време његова живота” (подвукао Р.П.).⁵ У истом часопису наредне године публиковао је још две белешке које су осликавале Веселиновићев немаран однос према новцу и болећивост према „обичном човеку”: *Јанков лоз* и *Јанко одговара нареднику*.⁶

Овде доносимо четири белешке Драгутина Туфегџића из живота Јанка Веселиновића – *Из Јанковог дејшињсџива*, *Јанков последењи Божић*, *Јанкова галантност* и *Јанкови последњи часови животоа* које се чувају у Међуопштинском историјском архиву у Шапцу у збирци Поклона и откупа.⁷ Туфегџићеве рукописе *Из Јанковог дејшињсџива* и *Јанков последњи*

⁵ Драг. Туфегџић, *Из животоа наших књижевника: Јанко М. Веселиновић*, Венац, књ. 4. св. 6 (1913), 373-376.

⁶ Драг. Туфегџић, *Из животоа наших књижевника: Јанко М. Веселиновић*, Венац, књ. 5. св. 1 (1914), 34-36.

⁷ У збирци Поклона и откупа Међуопштинског историјског архива у Шапцу налазе се следећи документи о Јанку Веселиновићу: **ПО 10.** Из живота Јанкова од Николе Марковића. Вишестрана обдареност Јанкова, омиљеност у шабачким круговима, весело провођење времена код „кума Ане”, шале и досетке, Јанково друштво, однос према оцу и љубав према природи. (1906. јун 12. Београд) Једна фотографија Јанка Веселиновића. **ПО 11.** Наша туга за Јанком од Бор. Милојковића. Јанко као учитељ, Јанко као друг, Јанко у Београду. **ПО 12.** Јанко међу сељацима од Сретена Динића. Једна епизода која показује како су Јанкова дела била радо примана од сељака. **ПО 13.** Смрт Јанка Веселиновића од Мила Павловића. Јанков одлазак из Београда, погреб, надгробни говори (реч Радоја Домановића и Павла Маринковића). **ПО 17.** Јанкова „Звезда” од Мила Павловића. Покретање листа, Јанков рад на „Звезди”, његови помагачи и прилике под којим се радило. **ПО 18.** *Из Јанкова дејшињсџива* од Драг. Туфегџића. **ПО 19.** Јанков последњи Божић од Драг. Туфегџића. **ПО 20.** Јанкова галантност од Драг. Туфегџића. **ПО 21.** Јанкови последњи часови живота од Драг. Туфегџића. **ПО 22.** Из моје ординације од др. Николе Вучетића. Спољашњост Јанкова и кратак разговор са лекаром. **ПО 23.** Успомена на Јанка од Драгише Лапчевића. Дружење са Јанком у Београду, Јанкова ведрина у данима болести. **ПО 24.** Дописна карта Јанка Веселиновића Милу Павловићу. Покреће дневник за новости и забаву „Огледало” и моли га за сарадњу. (1895. април 6. Ниш) **ПО 25.** Дописна карта Ј. Веселиновићу (1899. април 6. Ниш). **ПО 26.** Писмо Милке Алексић Гргурове оцу Јанковом (1905. јун 15. Београд). **ПО 27.** Белешка 09.05.1905. године о Јанковом боловању од Мила Павловића. **ПО 28.** Где си ми сад Јанко од Ивана Шајковића (1925. септембар 27. Хелсингфорс). **ПО 29.** Јанко Веселиновић као почетник од Мила Павловића. **ПО 30.** Шта каже Јанков отац, од Мила Павловића. **ПО 31.** Белешка о Јанку Веселиновићу од Мила Павловића. **ПО 42.** Помен моме – ча Јанку Веселиновићу од Драг. Туфегџића. Први спис: „Кад Јанко пева и кад је весео”. Опис Јанкова изгледа,

Божих делимично је користио Станоје Филиповић приликом писања Веселиновићеве биографије.⁸ Белешке приређујемо према редоследу како су настајале и како су сигниране у Шабачком архиву: *Из Јанковог дејинијства*, Београд, 9. фебруар 1950, Збирка ПО 18, *Јанков последњи Божих*, Београд 9. фебруар 1950, Збирка ПО 19, *Јанкова галантност*, Београд 12. фебруар 1950, Збирка ПО 20 и *Јанкови последњи часови живојиа*, Београд 13. фебруар 1951, Збирка ПО 21. Белешке су писане на каро папиру формата 21x33,5 центиметара.

Да не бисмо Туфегџићевим текстовима одузели аутентичност и очигледне књижевне претензије с којима су писани, задржали смо ауторов правопис и интерпункцију. Навешћемо само поједине чињенице из Јанковог живота које допуњују Туфегџићева сећања. Јанко Веселиновић је прво од шесторо деце глоговачког и касније бадовиначког свештеника Милоша Веселиновића (Глоговац, 1837 – Глоговац 2. март 1919) и Јелисавете–Јелке, (Бадовинци, 21. мај/2. јун 1840 – Глоговац, 16/29. априла 1908). Рођен је 1/13. маја 1862. године. Његова браћа и сестре били су Милутин (Глоговац, 1864 – на броду на Јадранском мору, јануар 1916),

великошколска забава 1899. године. Јанко и његова песма у центру пажње. Л.8; Други спис: Епизода о постављењу Бранислава Нушића за управника а Јанка за драматурга Народног позоришта. Л.4; Трећи спис: Пријем у двору поводом прогласа српске краљевине 22.02.1898. године, избацивање Тодовског и Милановића из сале, Јанково мишљење о томе. Л.2; Четврти спис. симпатија Јанкова према М. Митровићу, Јанково хапшење Л.7; **ПО 43.** Писмо Илије Петровића Милу Павловићу (1925. децембар 26. Београд. **ПО 44.** „Јанко две – три епизоде” од Милоша О. Ђорђевића (1925. септ. 20. Београд). **ПО 45.** Фрула и цез – бенд од Хамхе Хумо. Импресије о Јанку, његовом времену и поређење са оним у коме писац живи. **ПО 602.** Јанко Веселиновић – „Црнка” – слика из сеоског живота. (1890. јуни). Оригиналан рукопис; **ПО 603.** Јанко Веселиновић – „Слатка крв” – слика из сеоског живота. Оригиналан рукопис. **ПО 604.** Јанко Веселиновић – „Улизица” – оригиналан рукопис неких поглавља из романа „Хајдук Станко”. Оригиналан рукопис. **ПО 605.** Јанко Веселиновић – недовршени рукописи. Оригиналан рукопис. **ПО 606.** Уверење којим се Јанко Веселиновић, књижевник поставља за вршиоца дужности шефа коректора у Државној штампарији у Београду. (1900. јул 22. Београд). **ПО 607.** Указ о одликовању Јанка Веселиновића, књижевника, орденом Светог Саве, III реда. (1904). **ПО 608.** Посмртна плаката од Уредништва „Дела” поводом смрти Јанка Веселиновића, књижевника. (1905. јун 14. Београд). **ПО 609.** Љ. П. Динуловић „Крајинац”, стихови *На гробу* Јанка Веселиновића, књижевника. (1905. август 2.). **ПО 610.** Визит карта Јанка Веселиновића којом честита Нову годину својој ћерки Перси. (1901.). **ПО 611.** Три разгледнице Врњачке бање са којима се Јанко Веселиновић јављао својој ћерки. (1903)**ПО 612.** Разгледница Земуна ккојом се Јанко Веселиновић јавио својој ћерки Персиди. (1904. јул 7.); **ПО 613.** Карта Уредништву „Правде” (за Јанка), од Османа Ђикића из Мостара. (1905.). **ПО 614.** Два писма од „Le Courrier de la Presse” породици поч. Јанка (1905. јуни 25.). **ПО 615.** Писмо Јанку Веселиновићу од Мил. Марковића (1902. октобар 26.). **ПО 616.** Писмо Јанку Веселиновићу на француском језику. (1904. децембар 3.). **ПО 617.** Писмено саучешће Паје Марковића, уредника „Бранковог кола” из Сремских Карловаца, Јанковом оцу (1905. јуна 18). Л.1; **ПО 618.** Писмо Мике Сретеновића, књижевника породици пок. Јанка Веселиновића. (1905. јуни 21).

⁸ Станоје Филиповић, *Јанко Веселиновић*, Београд 1960, 15, 243.

Стеван (Глоговац, 1866 – Алексинац, 4. фебруар 1915), Милка, Крстина-Тина и Катарина (Глоговац, 1870 – Глоговац, 1886). Милка и Крстина живе су у Нишу. Прва је била удата за свештеника Луку Марјановића, а друга за свештеника Јову Поповића и обојица су страдала у време Првог светског рата. Да свештеник Милош Веселиновић у време Јанковог рођења и одрастања није имао непокретна добра, што се наговештава у Туфегџићевом тексту, потврђује попис из 1863. у којем је наведено да је имао само месечне приходе од свештеничких услуга у висини од 11 талира.⁹ Трогодишњу основну школу, Јанко је завршио у Глоговцу, а учитељ му је био Стефан Милојевић, пореклом из Срема, отац Милоша Милојевића. Веселиновић је гимназију у Шапцу завршио 1878. године.¹⁰ За учитеља школе у Свилеуви Јанко је постављен 1880. године, а већ наредне године оженио се Јованком Јоком Јовановић (Свилеува, 1/13. март 1862 – Глоговац, 17/30. јул 1907), са којом је имао ћерку Персиду, жену Драгутину Туфегџића.

***

Из Јанковог детињства

Отац Јанков био је парох у Глоговцу и Салашу Црнобарском. Мала је то парохија била а дечице повише. Јанко је био прво дете, прва радост, али, будући здрав и велики несташко, те га је сусед њихов прозвао *зијаком* (подв. Драг. Ђ. Туфегџић). Да би се породица од осам чланова одржала, Јанкова је мати морала држати и дућанчић, а отац се бавити помало и земљорадњом. Кад је Јанко стасао за школу тада већ није било велике муке где ће је учити. Јер школа као и црква биле су обе преко пута куће попа Милошеве. А у школи је био учитељ неки Сремац, довољно стручан за свој позив, и усто врло добар појац у цркви. Јанку је било намењено да наследи очеву професију, т.ј. да буде свештеник, те се је отац његов, поп Милош, чешће обраћао учитељу с молбом да поучава Јанка читању Апостола и црквеном појању. А у то време ђаци основне школе долазили су уредно недељом и празником у цркву са учитељем и одговарали на јектанија, читали апостол и помагали у службу и тежим песмама, т.ј. певали су и херувику. Јанко је био врло музикалан и његов глас задивљавао је побожне посетиоце храма. А црква глоговачка била је украс Мачве; у њој су служили четири околна пароха: црнобарски, клењачки и бановопољски поред месног, и сви су живели у најбољој слози. Једнога великога празника читао је Јанко Апостол толико лепо да

⁹ М. Васиљевић, *Мачва, историја, сѣановништво*, Богатић 1996, 466.

¹⁰ С. Филиповић, *нав. дело*, 15; *Сѣоменџа Шапачке гимназије 1837–1937*, Шабац 1938, 301.

су сви посетиоци и свештеници остали дубоко импресионирани, а отац Јанков осећао се срећним. А кад се завршила служба и сви изашли из цркве, па и свештеници и учитељ зачу се у пространој порти црквеној исти онај глас кога су чули приликом читања Апостола, али се извијале речи:

„Ој Миљано миље моје...
Да су мени очи твоје!”

Стадоше четворица свештеника са осмесима и упртим очима у поп-Милоша, а учитељ изјави своју прогнозу речима:

– „Е мој поп-Милошу, нема ту попа...”

Када је Јанко завршио претспрему у шабачкој гимназији, отац га је био ипак уписао у Богословију, али се Јанко није дуго у њој скрасио већ је прешао у Учитељску школу и тако остварио пророчанство свог учитеља.

9. фебр.1950.
Београд

Драг. Ћ. Туфегџић

Јанков последњи Божић

1904. год. Јанко је провео Божић у Глоговцу код својих родитеља. Из Београда су са њим пошли његова кћи Перса, брат Стево прота и ректор Богословије, Паја Маринковић министар и адвокат, Драгољуб Поповић, проф. Богословије Св. Саве. Њиховом доласку обрадовали су се не само родитељи већ и суседи и скоро цео Глоговац. Родитељи Јанкови у том времену били су уистину у пуној срећи. На Бадњи дан сви су гости са задовољством учествовали у окретању печенице и јагњета и свесрдно са домаћима спроводили лепе, старе српске обичаје Бадњег вечера. А по светој литургији у дивној цркви глоговачкој, која је на Божић опслужена врло рано, село се за ручак овим редом: у прочељу је стари Јанков отац прота Милош, десно до њега Паја Маринковић, нераздвојни Јанков пријатељ а касније и кум његове кћери, па онда Драгољуб и Стева; с леве стране Јанко а до њега момак очев Матија, који је због дуге и верне службе имао у тој кући ранг блиског сродника. Даље су били Јанкова кћи Перса а у другом прочељу протиница Јелка и Јанкова жена Јока, па онда трећи син Милутин и његова деца. Онда ће на крају ручка стари прота, пливајући у најпунијем расположењу, тачније у срећи, изговорити ове речи:

– Ех, децо, кад би ми сад дао Бог да овога часа умрем! Сад сам најсрећнији човек и умрети у срећи, не дочекати што рђаво – употпунило би ту срећу.

А Јанко ће му рећи на то:

– Немој, Појо, тако, него нам поживи још макар десет година, па онда кад умреш доћи ћемо сви овако да те испратимо, а твој Јаша ће ти запевати уместо суза: „Борио се па се уморио”.

Међутим то је био Јанков последњи Божић.

Око Ускрса он се разболео од бубрега. Отишао је сестрама у Ниш већ сав отечен. Отуда се вратио у Београд, па га је кћи као већ тешког болесника пренела у Глоговац, где је овај наш великан издахнуо 14/27. јуна 1905. г. у наручју кћери и несрећних родитеља. Заиста је уздах и жеља проте Милоша била оправдана: у пуној срећи умрети, ипак је срећа.

9. II 1950.
Београд

Драг. Ђ. Туфегџић

Јанкова галантност

Седи Јанко са својом Маџом (мајком), мази се иако је већ зрео човек и разговарају:

– Кад бих ја била, Јашо, на твом месту, и толико зарађивала, имала бих до сад три трокатнице у Београду. А ти се често пута нуждаваш, а трошиш мањ кад имаш. – А Јанко ће њој:

– Шта ћеш мамо: неко уме да заради, па и потроши- те нема; други уме да штеди али не уме да заради – па опет нема! На крају једно исто значи. Ето тако је и овде код мене и тебе.

А да Јанко заиста није умео чувати новац ево да испричам само овај случај.

Враћао се Јанко са купања на Сави са ћерком а жандарм, који одржава ред на обали и који је познавао Јанка састави пете и по војнички га поздравиле. А он не само што га отпоздравиле већ се маши у џеп и даде му последњи [подвукао Драг. Ђ. Туфегџић-Р. П.] динар. Па вели ћерци: „Ето, Дико, сад сам чист, немам више ни марјаша”. А динар у оно време био је од велике вредности: двадесет динара је било равно златном наполеону, и за динар се куповало нпр. двадесет комада јаја кад су била најскупља а иначе се куповало тридесет до четрдесет комада. И за динар се могло добро вечерати.

А његова Перса одговарајући му кроз смех: „Онда немамо за што вечерати!”

„Ићи ћемо, Дико, код Коларца, па на вересију. Не брини се ти ништа!

Ето тако је Јанко гледао на новац. Кад му нестане и прекипи сасвим-ту је књиџар Валожић који му да шест или седам банки за једну причу, па се трошари док има. А кад је уређивао „Звезду” – онда ко стигне у редакцију да прими упутницу од претплатника из унутрашњости – тај и наплати, па све троши...

12. фебр. 1950.
Београд

Драг. Ђ. Туфегџић

Јанкови последњи часови живота

1905. год. Ускрс је падао 17. априла по старом календару. Јанко је живео у Београду а ћерка му Перса увек с њим као најбољи другови, везани једном безграничном и неисказаном љубављу. Јер Јанко није имао више деце. Жена Јанкова Јованка живела је у Глоговцу код свекра јер су извесни утицаји са стране неискрених квази пријатеља унела између њи неспоразум, и мада је било и других разлога њиховом одвојеном животу, који су обе стране са правичним разумевањем усвојили. И мада су они тако живели Јанко се односио према матери свог родитеља с пуно пажње и приликом сваког доласка у Глоговац доносио јој лепе поклоне, а она, Јока, целог свог живота волела га је једном снажном али прикривеном љубављу коју није хтела да ода никоме. Те, 1905. године Јанко је желео да проведе Ускрс у Нишу код својих сестара Миле супруге Луке Марјановића и Мике супруге Јове Поповића, обојице пароха у Нишу, који су до смрти живели у заједници. Међутим, Перса је желела да проведе Ускрс код свог Ђеде, матере и Маџе, јер је у њој била у сталном порасту разбуктана љубав према Мачви, а нарочито према Глоговцу. И тако су и учинили. У Нишу се Јанко изненадно разболи и сав отекне. Боловао је од бубрега и сестре јаве то кући у Глоговац телеграмом позивајући Персу да дође у Београд да би га одатле пренела кући у Глоговац. Уз помоћ другог свог стрица Милутина она то и учини и донесе очајно болесног оца у мили крај и место. О том случају се брзо рашчуло и велики круг пријатеља Јанкових из свих редова забринуо се. Др Чеда Михаиловић, војни лекар у Шапцу двапут недељно походио га је са лековима, а Др Стеркал срески лекар у Богатићу долазио је сваки дан. Љуба Вуловић, ср. начелник у Богатићу, Др Јашић, друг из детињства, Јова Алексић, ветеринар, побратим и друг из детињства, Паја Маринковић, адвокат и министар неколиких ресора у разво време – стално су бдили над Јанком који је постепено све више обољевао. Др Михаиловић је налазио да се оток може сманити одстрањем воде из цеви и у том правцу је прописивао лекове. Јанко је савесно узимао лекове и дешавало се да је за дан избацивао по седам до осам лонаца воде. Али за тај напор требало имати снаге која је код Јанка постепено малаксавала. Ближио се дан његовог растанак са животом и њему уочи самог Видовдана 14. јуна по старом календару изненада удари крв на нос у великој количини. Успели су да је зауставе али она удари на уста. Страх породице достигао је ужас. А он после тога поче да шуца.

– Свршено је са мном! – шапћући констатовоа је сам он.

Око постеље је била сва родбина. Сви у грчу од плача. А он поче да се опрашта.

– Дико, рече Перси скоро шапатам – иди ми скувај кафу... али немој журити ... И немој плакати ... ти знаш да сам ја срећан био док сам гледао твоје чело ведро...

– А зашто, Тајко, да не журим?

– Па, док се мало одморим, знаш... уморан сам.

Желео је да је само уклони од свог последњег часа.

Својој жени Јованци рече: „Еј Јоко, Јоко, хвала ти на твојој бризи и устанку око мене, кад бих оздравио... готово бих се и венчао с тобом.”

А оцу каза ово: „Дај, Појо, руку твоју да је пољубим. Ето, не може твој Јаша да устане...”

Пољубио је материну руку, опростио се и својим драгим пријатељем Пајом Маринковићем, зажмурио, зевнуо и ... издахнуо. То је било око 5³⁰ часова уочи Видовдана, 14/27. јуна 1905. године.

Паја му је запалио свећу.

Кад је Перса хтела да понесе укувану кафу чула је врисак Маџе Јанкове:

– Јој, сунце моје, зар ми тако рано зађе! ...

Потрчала је оцу и пала...

А после неколико минута Паја Маринковић, човек који је Јанка волео после свог брата Воје (мада је имао још два брата) највише –повукао је за звоно на гробљу плоговачке цркве и уз искрене сузе оглашавао свог љубљеног Јанка...

13. фебруар 1951.
Београд

Драг. Ђ. Туфегдзић

Радомир Ј. Поповић

Кључне речи: Драгутин Ђ. Туфегдзић, Јанко Веселиновић, прилози за биографију, Персида Туфегдзић, Међуопштински историјски архив у Шапцу

Radomir J. Popović

NOTES FROM THE LIFE OF JANKO VESELINOVIĆ BY
DRAGUTIN Đ. TUFEGDŽIĆ

Dragutin Đ. Tufegdžić (1881–1960), a teacher, priest and writer, was Janko Veselinović's son-in-law. After graduation from Šabac Grammar School (in 1897) and Teacher Training School in Aleksinac (in 1900), he first found employment as a teacher. In 1906 Tufegdžić married Persida, Janko Veselinović's daughter, and in 1908 he was ordained priest. He served in Badovinci in Mačva District, and beginning in 1936, at St Mark's Church in Belgrade, where he was dean (1941–1954). During 1931 he visited the holy places in Palestine and became

a pilgrim (hajji). Tufegdžić was a prolific writer, contributor to *Orthodoxy*, *The Voice of the Church*, *The Wreath*, *The Bosnian Fairy*, *The Wheel Dance*, *The New Spark* (*Pravoslavlje*, *Glas crkve*, *Venac*, *Bosanska vila*, *Kolo*, *Nova iskra*) and other journals, the author of a brochure, two novellas and a short story collection. As the heir to Veselinović's manuscript legacy, during his lifetime D. Tufegdžić took meticulous care of his father-in-law's heritage. In *The Wreath* during 1913 and 1914 he published four notes from Veselinović's life ("Janko and the Operator", "Janko and the Animal Doctor", "Janko's Lottery Ticket" and "Janko Responds to the Sergeant"), and they resemble the notes we present here: "From Janko's Childhood", "Janko's Last Christmas", "Janko's Gallantry" and "Janko's Last Living Moments"). The manuscripts are preserved in the Intermunicipal Historical Archives in Šabac within the Presents and Purchases Collection. The notes were edited according to their date of origin and their call numbers in the Šabac Archives: "From Janko's Childhood", Belgrade, February 9, 1950, Collection (No. 18), "Janko's Last Christmas", Belgrade, February 9, 1950 (No. 19), "Janko's Gallantry", Belgrade, February 12, 1950 (No. 20), and "Janko's Last Living Moments", Belgrade, February 13, 1950 (No. 21). The notes were written on chequered paper 21x33,5 cm in size. Although Tufegdžić wrote his memoirs of Janko Veselinović from a considerable time distance, his testimonies can be considered authentic, because he got them directly from Janko's daughter and his wife Persida.

Споменик Јанку Веселиновићу у Глоговцу
(снимак аутора 2019)

Драгутин и Персида Туфегџић

Црква у Глоговцу (2019)